

I. EDITORIAL

SCURTE OBSERVAȚII CRITICE PRIVIND UNELE PREVEDERI ALE LEGII DE MODIFICARE A CODULUI PENAL

Prof. dr. Viorel PAȘCA

Statul de drept nu poate exista decât în condițiile supremației Constituției și a respectării legilor.

Principiul respectării legilor vizează calitatea actelor normative, astfel că orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții privind claritatea, precizia și previzibilitatea¹.

Nu vom insista asupra acestor cerințe dezvoltate în numeroase decizii ale Curții Constituționale și în decizii ale Curții Europene a Drepturilor Omului, dar vom menționa că, potrivit normelor de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, textul legislativ trebuie să fie formulat clar, fluent și inteligibil, fără dificultăți sintactice și pasaje obscure sau echivoce [art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative]².

Adoptată sub semnul unor aprige dispute politicianiste, fără o dezbatere publică reală, ajunsă în fața controlului de constituționalitate, legea de modificare a Codului penal relevă existența unor prevederi care nu numai că vor genera noi confuzii, dar, mai mult, contravin prevederilor constituționale, deși intenția manifestată de inițiatorii acesteia a fost, afirmativ, punerea de acord a Codului penal cu prevederile deciziilor Curții Constituționale³.

Pentru a ne face mai ușor înțeleși vom pleca de la prevederile considerate de noi ca fiind neconstituționale:

I. TEXT

Art. I pct. 1 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prevede că art. 5 alin. (1) se modifică și va avea următorul cuprins:

¹ CC, dec. nr. 30 din 27 ianuarie 2016, M. Of. nr. 117 din 16 februarie 2016.

² Republicată în M. Of. nr. 260 din 21 aprilie 2010.

³ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=17241.

„Art. 5. (1) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, se aplică legea mai favorabilă în integralitate, neputându-se combina prevederi din legi succesive.”

Art. I pct. 2 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prevede că la art. 5, după alin. (1) se introduc patru noi alineate, alin. (1¹)-(1⁴), cu următorul cuprins:

„(1¹) Legea penală mai favorabilă se aplică luându-se în calcul următoarele criterii:

a) **se verifică conținutul infracțiunii și limitele de pedeapsă.** Dacă în urma acestei verificări se constată că limitele de pedeapsă pentru infracțiunea stabilită, urmare a acestei verificări, sunt mai favorabile într-o lege, aceasta va fi considerată lege penală mai favorabilă;

b) **se verifică circumstanțele de agravare și atenuare a răspunderii precum și modul de contopire al pedepselor în caz de concurs de infracțiuni sau de stabilire a stării de recidivă.** Dacă în urma acestor verificări pedeapsa rezultantă este mai ușoară potrivit uneia dintre legile comparate, aceasta va fi considerată lege penală mai favorabilă;

c) **se verifică termenele de prescripție.** Dacă potrivit uneia dintre legi răspunderea penală este prescrisă, aceasta va fi considerată lege penală mai favorabilă.

(1²) Ordinea legală de verificare de la alin. (1¹) este obligatorie.

(1³) Textele de abrogare a unor norme de incriminare mai favorabile sunt supuse controlului de constituționalitate și, în cazul **constatării constituționalității numai în parte sau a constatării neconstituționalității normei abrogatoare, textele abrogate sau modificate neconstituțional pot deveni normă penală mai favorabilă.**

(1⁴) În cazul în care de la săvârșirea infracțiunii până la judecarea definitivă a cauzei au intervenit una sau mai multe legi penale, **limitele de pedeapsă aplicabile sunt cele din legea mai favorabilă precum și termenele și condițiile de prescripție din legea penală mai favorabilă.**”

COMENTARIU

Alin. (1¹)-(1⁴) ale art. 5 sunt neconstituționale, contravenind prevederilor art. 1 alin. (5), art. 21 alin. (3) din Constituție și art. 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin imprezibilitatea și neclaritatea lor.

Dacă art. 5 alin. (1), în noua sa redactare, este transpunerea deciziei Curții Constituționale nr. 265/2014, potrivit căreia nu pot fi combinate dispozițiile mai favorabile din legile penale succesive pentru a crea o *lex terția*⁴, alin. (1¹)-(1⁴) bulversează orice activitate logică de determinare a legii penale mai favorabile, stabilind criterii care se vor obligatorii, dar care se referă la instituții autonome cum

⁴ CC, dec. nr. 265 din 6 mai 2014, M. Of. nr. 372 din 20 mai 2014.

sunt concursul, recidiva și prescripția, ori greșit considerate ca autonome, precum circumstanțele de agravare sau atenuare.

De altfel, în expunerea de motive a acestei legi se arată că „se impune reglementarea expresă a legii penale mai favorabile pe instituții, aspect care este de esența dreptului penal și a principiului constituțional al retroactivității legii penale mai favorabile: unei persoane nu îi poate fi negată aplicarea unei norme penale favorabile care o vizează. În plus, în prezent este extrem de dificil a se identifica în bloc care este legea penală mai favorabilă, atunci când vorbim de existența a două coduri penale, care s-au succed în timp”⁵.

Sintagma *”se verifică conținutul infracțiunii”* este lipsită de claritate câtă vreme nu se precizează în ce fel, prin verificarea conținutului infracțiunii, se determină legea mai favorabilă.

Afirmația potrivit căreia este mai favorabilă legea ale cărei limite de pedeapsă sunt mai favorabile este la fel de inexactă, neprecizând care dintre limite se iau în considerare, cele minime sau cele maxime. Cum se determină legea mai favorabilă când limita minimă este mai mică iar limita maximă este mai mare sau, invers, limita minimă este mai mare și limita maximă mai mică?

Verificarea împlinirii termenelor de prescripție după contopirea pedepselor pentru infracțiunile concurente sau aflate în stare de recidivă este ilogică, deoarece prescripția înlăturând răspunderea penală, infracțiunile pentru care s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii penale neputând constitui termen al concursului de infracțiuni.

Stabilirea legii mai favorabile în caz de concurs de infracțiuni, în raport de *”modul de contopire al pedepselor”*, este inexactă, deoarece pedepsele de natură diferită nu se pot contopi, în caz de recidivă postcondamnatorie, ele se cumulează, iar în cazul recidivei postexecutorii se majorează limitele speciale ale pedepsei pentru infracțiunea care constituie cel de-al doilea termen al recidivei.

Considerarea ca obligatorie a ordinii de verificare a criteriilor de determinare a legii mai favorabile, după criteriile indicate în noua redactare a art. 5 alin. (1¹) lit. a), b) și c), este contrară succesiunii logice de individualizare a pedepselor.

Prevederile art. 5 alin. (1³) din noua redactare sunt la fel de confuze, nejustificând cu nimic modificarea actualelor prevederi cuprinse în art. 5 alin. (2) C. pen., conform cărora *”dispozițiile alin. (1) se aplică și actelor normative ori prevederilor din acestea declarate neconstituționale, precum și ordonanțelor de urgență aprobate de Parlament cu modificări sau completări ori respinse, dacă în timpul când acestea s-au aflat în vigoare au cuprins dispoziții penale mai favorabile.”*

La fel de confuze și lipsite de claritate sunt și prevederile art. 5 alin. (1⁴) din noua redactare, deoarece în cazul succesiunii de legi penale nu limitele de

⁵ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=17241.

pedeapsă determină legea penală mai favorabilă, fiind necesară luarea în considerare și a altor criterii, așa cum vom arăta mai jos.

În literatura juridică, opinia majoritară⁶ este aceea potrivit căreia *determinarea legii mai favorabile se face de la caz la caz, în mod concret, în raport cu fapta și cu autorul ei, și nu în mod abstract prin compararea dispozițiilor cuprinse în legile succesive, independent de cauza și persoana dedusă judecății.*

În mod similar a decis și Curtea Constituțională, statuând că „determinarea legii mai blânde nu presupune o activitate abstractă, ci una concretă, fiind indisolubil legată de fapta comisă și de autorul ei”⁷.

Pentru identificarea concretă a legii penale mai favorabile trebuie avute în vedere o serie de criterii care tind fie la înlăturarea răspunderii penale, ori a consecințelor condamnării, fie la aplicarea unei pedepse mai mici. Aceste elemente de analiză vizează în primul rând condițiile de incriminare, apoi cele de tragere la răspundere penală și, în sfârșit, criteriul pedepsei.

În acest sens, Curtea Constituțională a statuat că "determinarea caracterului «mai favorabil» are în vedere o serie de elemente, cum ar fi: quantumul sau conținutul pedepselor, condițiile de incriminare, cauzele care exclud sau înlătură responsabilitatea, influența circumstanțelor atenuante sau agravante, normele privitoare la participare, tentativă, recidivă etc. Așa fiind, criteriile de determinare a legii penale mai favorabile au în vedere atât condițiile de incriminare și de tragere la răspundere penală, cât și condițiile referitoare la pedeapsă. Cu privire la aceasta din urmă pot exista deosebiri de natură (o lege prevede ca pedeapsă principală amenda, iar alta închisoarea), dar și deosebiri de grad sau quantum privitoare la limitele de pedeapsă și, evident, la modalitatea stabilirii acestora în mod concret”⁸.

Aceasta înseamnă că, pentru determinarea legii mai favorabile în cazul dat, se vor examina comparativ și în mod succesiv consecințele pe care le-ar putea avea asupra cauzei, *condițiile de incriminare din cele două legi, condițiile de tragere la răspundere penală și condițiile de sancționare* și în raport de toate acestea se va stabili că este mai favorabilă legea care instituie regimul juridic cel mai favorabil pentru inculpat.

Examinarea condițiilor de incriminare *determină ca fiind mai favorabilă legea care condiționează existența infracțiunii tip sau a formei agravate sau calificate a acesteia de anumite împrejurări, pe care fapta dedusă judecății nu le îndeplinește.*

⁶ C. Bulai, B. Bulai, *Manual de drept penal*, Ed. Universul Juridic, București, 2006, pp. 137-138; C. Mitrache, în *Explicațiile noului Cod penal* sub coord. G. Antoniu, Ed. Universul Juridic, București, 2015, pp. 82-84, 98; Fl. Streteanu, D. Nitu, *Drept penal. Parte generală*, Curs Universitar, Ed. Universul Juridic, București, 2014.

⁷ CC, dec. nr. 834 din 2 octombrie 2007, M. Of. nr. 727 din 26 octombrie 2007.

⁸ CC, dec. nr. 834 din 2 octombrie 2007, M. Of. nr. 727 din 26 octombrie 2007.

Sintagma „conținutul infracțiunii” nu acoperă toate condițiile de incriminare a infracțiunii, conținutul infracțiunii cuprinzând doar latura obiectivă a acesteia (acțiune/inacțiune, urmare periculoasă/rezultat și legătura de cauzalitate) și latura subiectivă (vinovăția, mobilul ori scopul).

Condițiile de incriminare se referă și la situația premisă, la calitatea subiectului activ sau pasiv al infracțiunii, la locul și timpul săvârșirii faptei, toate acestea condiționând existența infracțiunii tip sau a formei agravate sau calificate a acesteia.

Criteriul condițiilor de tragere la răspundere penală poate duce și el la stabilirea legii mai favorabile, în măsura în care legile penale succesive instituie condiții diferite pentru promovarea și exercitarea acțiunii penale.

Sub acest aspect, se consideră a fi mai favorabilă legea care pune mai multe condiții (piedici) pentru promovarea și exercitarea acțiunii penale.

Este mai favorabilă legea care condiționează punerea în mișcare a acțiunii penale de plângerea părții vătămate, de autorizarea unui anumit organ și în cauza dată nu există asemenea sesizări ori autorizări, ori a expirat termenul legal pentru depunerea acestora.

Este mai favorabilă legea care prevede posibilitatea retragerii plângerii prealabile sau împăcarea părților dacă în cauză există asemenea manifestări de voință.

Este mai favorabilă legea penală care prevede termene de prescripție mai scurte dacă în cauză se pune problema prescrierii răspunderii penale.

În fine, pentru stabilirea legii mai favorabile, al treilea criteriu utilizat după ce s-a constatat că sunt întrunite condițiile de tragere la răspundere penală este *examinarea comparativă a regimului sancționator*.

În cazul în care legile succesive prevăd pedepse diferite (detențiune pe viață, închisoare, amendă), legea mai favorabilă este, evident, legea care prevede pedeapsa cea mai ușoară.

În cazul în care legile succesive prevăd pedepse de aceeași natură, determinarea legii mai favorabile nu se poate face în abstract, comparând limitele maxime sau minime ale pedepsei, ci trebuie să se determine regimul sancționator cel mai favorabil determinat de ansamblul criteriilor de individualizare a pedepsei prevăzute de art. 74 C. pen.

Astfel, în cazul unor legi succesive care prevăd pedepse alternative (detențiune pe viață și închisoare sau închisoare și amendă), întâi judecătorul va trebui, în raport de datele cauzei, să se hotărască asupra felului pedepsei, apoi să stabilească legea aplicabilă cauzei în raport cu celelalte criterii de individualizare a pedepsei.

Spre exemplu, dacă s-a hotărât să aplice pedeapsa amenzii și pericolul social concret al faptei reclamă o pedeapsă spre minim, mai favorabilă este legea care are minimul cel mai redus, iar dacă în raport cu pericolul social al faptei și al făptuitorului este necesară aplicarea unei pedepse îndreptate spre maxim, este mai favorabilă legea cu maximul cel mai redus. Situația este identică și în cazul în care judecătorul alege ca pedeapsă principală închisoarea.

II. TEXT

Art. 1 **pct. 6** din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prevede că art. 39 alin. (1) lit. b), c) și e) se modifică și va avea următorul cuprins:

„b) când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea la care se poate adăuga un spor de până la 3 ani;

c) când s-au stabilit numai pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se poate adăuga un spor până la o treime **din acel maxim**;

(...)

e) când s-au stabilit mai multe pedepse cu închisoare și mai multe pedepse cu amendă, se aplică pedeapsa închisorii potrivit dispoziției de la lit. b), la care se adaugă pedeapsa amenzii potrivit dispoziției de la lit. c).”

COMENTARIU

Art. 39 este neconstituțional prin neclaritatea lui, contravenind prevederilor art. 1 alin. (5), art. 21 alin. (3) din Constituție și art. (7) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Sintagma „*acel maxim*” este generatoare de confuzii câtă vreme se raportează la pedeapsa cea mai grea amintită anterior.

La care maxim a făcut referire legiuitorul: la maximumul general al pedepsei amenzii, la maximumul special al amenzii prevăzut pentru infracțiunea pentru care a fost aplicată pedeapsa cea mai grea sau la maximumul oricăreia dintre pedepsele aplicate infracțiunilor concurente?

Obiecția ridicată în Expunerea de motive a legii de modificare a Codului penal⁹, potrivit căreia actuala reglementare a modului de sancționare a concursului de infracțiuni lipsește de predictibilitate potențiala pedeapsă pe care o riscă o persoană care comite un concurs de infracțiuni, nu este întemeiată, sporul de pedeapsă fiind pe deplin cuantificabil (când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite).

Schimbarea de politică penală față de sancționarea pluralității de infracțiuni, trecând de la cumulul juridic cu spor obligatoriu de o treime din totalul celorlalte pedepse la un mod de sancționare bazat pe aplicarea facultativă a unui spor de trei ani, poate pune sub semnul întrebării certitudinea legii penale, afectând autoritatea de lucru judecat a hotărârilor pronunțate în perioada 2014-2018, care poate genera un val de contestații la executare prin care se va invoca aplicarea legii penale mai favorabile.

⁹ http://www.cdep.ro/pls/proiecte/upl_pck2015.proiect?idp=17241.

Filosofia care a stat la baza actualului regim al pedepselor în actualul Cod penal a avut la bază ideea de reducere a pedepselor pentru infractorii primari, prin reducerea maximului special a acestora, corelat cu o înăsprire a regimului sancționator al pluralității de infracțiuni.

Regimul sancționator propus este cel mai blând regim al pluralității de infracțiuni sub forma concursului, nejustificat de vreun studiu asupra infracționalității.

Să nu uităm că în Codul penal din 1968, aplicabil și în prezent infracțiunilor comise înainte de 31 ianuarie 2014, în cazul concursului de infracțiuni când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, care poate fi sporită până la maximul ei special, iar când acest maxim nu este îndeplător, se poate adăuga un spor de până la 5 ani.

III. TEXT

Art. 1 pct. 22 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prevede că art. 112¹ alin. (1) și (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 112¹ (1) Sunt supuse confiscării și alte bunuri decât cele prevăzute la art. 112, când față de o persoană se dispune condamnarea pentru o faptă susceptibilă să îi procure un folos material și pentru care pedeapsa prevăzută de lege este închisoarea de 4 ani sau mai mare, iar instanța își formează convingerea, în baza circumstanțelor cauzei inclusiv a elementelor de fapt și a probelor administrate, că bunurile respective provin din activități infracționale. Convingerea instanței se poate baza inclusiv pe disproporția dintre veniturile licite și averea persoanei.

(2) Confiscarea extinsă se dispune dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

a) valoarea bunurilor dobândite de persoana condamnată, într-o perioadă de 5 ani înainte și, dacă este cazul, după momentul săvârșirii infracțiunii, până la data emiterii actului de sesizare a instanței, depășește în mod vădit veniturile obținute de aceasta în mod licit;

b) din probele administrate rezultă că bunurile provin din activități infracționale de natura celor prevăzute la alin. (1).”

COMENTARIU

Sintagma „în baza circumstanțelor cauzei” este generatoare de confuzii și interpretări, putând fi înțeleasă și ca circumstanțele judecării cauzei.

Elementele de fapt sunt atât elementele constitutive ale conținutului infracțiunii, cât și împrejurările și modul de comitere a infracțiunii.

Legiuitorul Codului penal actual, în acord cu legislația penală precedentă și cu doctrina penală, folosește noțiunea de circumstanțe într-un sens tehnic bine definit:

circumstanțe reale și/sau personale (art. 50 C. pen.) și circumstanțe atenuante sau circumstanțe agravante (art. 75-79 C. pen.).

Pedepsele se individualizează, printre altele, în raport de împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite (art. 74 C. pen.), iar măsurile de siguranță, inclusiv confiscarea specială, au ca scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală (art. 107 C. pen.).

Lăsarea produsului infracțiunilor în patrimoniul infractorilor generează o stare de pericol social, fiind o încurajare a acestora de a comite noi fapte penale.

Hotărârea de confiscare a bunurilor nu se dispune de instanță în raport de „circumstanțele cauzei”, asupra existenței infracțiunii și a vinovăției inculpatului instanța hotărând motivat pe baza tuturor probele administrate în cauză.

Condamnarea, inclusiv confiscarea specială, se dispun doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă (art. 103 C. pr. pen.) și bunurile sunt dobândite din activități infracționale, existând o diferență de valoare între averea condamnatului și veniturile lui legale.

IV. TEXT

Art. 1 pct. 29 din Legea pentru modificarea și completarea Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, precum și a Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, prevede că la art. 173 se introduc patru noi alineate, alin. (2)-(5), cu următorul cuprins:

„(2) Sunt asimilate legii în sensul alin. (1) și deciziile Curții Constituționale care au caracter general obligatoriu.

(3) Obligatorivitatea aplicării deciziilor Curții Constituționale ca lege penală mai favorabilă, prevăzute la alin. (2), se referă atât la dispozitiv, cât și la considerentele acestora.

(4) Executarea pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii supuse controlului de constituționalitate prevăzut la alin. (2), precum și toate consecințele penale ale hotărârilor judecătorești privitoare la aceste fapte se analizează din oficiu, în regim de urgență, în maximum 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(5) Analiza prevăzută la alin. (4) va fi făcută și la cererea persoanei condamnate, care poate solicita acest lucru oricând.”

COMENTARIU

Art. 173 este neconstituțional, contravenind prevederilor art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, conform cărora:

„(1) Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare, precum și cele din regulamente, constatate ca fiind neconstituționale, își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval,

Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

(...)

(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor."

Legiuitorul constituant nu a folosit, în acest caz, termenul de „dezincriminare” sau de „lege mai favorabilă” pentru a desemna efectele deciziilor de neconstituționalitate, folosind formularea „încetare a efectelor juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției."

Formularea „încetare a efectelor juridice” este în acord cu prevederile art. 147 alin. (4) din Constituție, potrivit căruia deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României și de la data publicării sunt general obligatorii, având „putere numai pentru viitor”, spre deosebire de legea de dezincriminare care are efect retroactiv (art. 4 C. pen.), legiuitorul constituant evitând să atribuie Curții Constituționale un rol de legiferare fie și numai în domeniul dezincriminării faptelor sau a aplicării legii mai favorabile.

Dezincriminarea faptelor cuprinse în dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale intervine pe cale indirectă, numai dacă, în 45 de zile de la publicarea deciziei Curții Constituționale, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pun de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției.

Legiuitorul a conferit un efect retroactiv parțial deciziilor de constatare a neconstituționalității unei dispoziții legale pe care s-a bazat hotărârea, dar numai în contextul în care excepția de neconstituționalitate a fost invocată în cursul judecării cauzei și consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă, neputând fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate [art. 453 alin. (1) lit. f) C. pr. pen.].

În opinia noastră, revizuirea unor asemenea hotărâri nu ar trebui condiționată de invocarea excepției de neconstituționalitate, deoarece o asemenea condiționare favorizează doar persoanele care au avut posibilitatea de a beneficia de o apărare calificată.

Este adevărat că unele decizii de interpretare pronunțate de Curtea Constituțională, impunând o interpretare restrictivă a normei de incriminare, potrivit principiului *poenalia strictissimae interpretatione sunt*, pot avea ca efect înlăturarea unor elemente din conținutul constitutiv al infracțiunii, caz în care fapta care nu mai întrunește aceste elemente este lipsită de tipicitate, nefiind prevăzută de legea penală. Restrângerea sferei de aplicare a normei de incriminare prin constatarea

neconstituționalității unei variante de incriminare poate fi invocată în condițiile art. 453 alin. (1) lit. f) C. pr. pen., pe calea contestației la executare.

Examinarea din oficiu a executării pedepselor, a măsurilor educative și a măsurilor de siguranță, pronunțate în baza legii supuse controlului de constituționalitate, nu poate fi dispusă de autoritatea judecătorească în maximum 15 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României a deciziei, atâta timp cât Parlamentul sau Guvernul au obligația ca în 45 de zile să pună de acord prevederile neconstituționale cu dispozițiile Constituției, astfel că prevederile art. 173 alin. (4) și (5) din Legea de modificare a Codului penal contravin dispozițiilor art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție.